

TŁUMACZENIE

POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACY

NAT-I-9406 między Stanami Zjednoczonymi Ameryki a Unią Europejską

ZWAŻYWSZY, ŻE wspólnym celem Stanów Zjednoczonych Ameryki i Unii Europejskiej jest propagowanie i rozwijanie współpracy w dziedzinie badań i rozwoju w zakresie lotnictwa cywilnego; oraz

ZWAŻYWSZY, ŻE taka współpraca sprzyjać będzie rozwojowi i bezpieczeństwu lotnictwa cywilnego w Stanach Zjednoczonych Ameryki i w Unii Europejskiej;

NINIEJSZYM Stany Zjednoczone Ameryki i Unia Europejska (zwane dalej łącznie „stronami” oraz indywidualnie „stroną”) postanawiają realizować wspólne programy zgodnie z następującymi warunkami:

Artykuł I

Cel

A. Niniejsze porozumienie o współpracy, obejmujące załączniki i dodatki do niego („porozumienie”), ustanawia warunki wzajemnej współpracy na rzecz propagowania i rozwoju badań i rozwoju w zakresie lotnictwa cywilnego. W tym celu, w zależności od dostępności odpowiednich środków finansowych i innych niezbędnych zasobów, strony mogą zapewniać personel, zasoby oraz odpowiednie usługi na potrzeby współpracy w zakresie określonym w załącznikach i dodatkach do niniejszego porozumienia.

B. Cele niniejszego porozumienia można osiągnąć dzięki współpracy w którymkolwiek z następujących obszarów:

- 1) wymiana informacji dotyczących programów i projektów, wyników badań, lub publikacji;
- 2) przeprowadzanie wspólnych analiz;
- 3) koordynacja programów i projektów badawczo-rozwojowych, oraz ich realizacja dzięki wspólnym działaniom;
- 4) wymiana pracowników naukowych i technicznych;
- 5) wymiana specjalistycznego sprzętu, oprogramowania i systemów przeznaczonych do prac badawczych oraz analiz kompatybilności;
- 6) wspólna organizacja sympozjów lub konferencji; oraz
- 7) wzajemne konsultacje mające na celu ustalenie wspólnego stanowiska w odpowiednich organach międzynarodowych.

C. Z zastrzeżeniem mających zastosowanie przepisów ustawowych, wykonawczych i polityk, z późniejszymi zmianami, strony wspierają, w najwyższym możliwym stopniu, zaangażowanie uczestników we wspólne działania na podstawie niniejszego porozumienia w celu zapewnienia porównywalnych możliwości udziału w ich pracach badawczo-rozwojo-

wych. Strony angażują uczestników we wspólne działania, które prowadzone są na zasadzie wzajemności zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) wzajemne korzyści;
- 2) porównywalne możliwości angażowania się we wspólne działania;
- 3) sprawiedliwe i uczciwe traktowanie;
- 4) terminowa wymiana informacji mogących wywierać wpływ na współpracę; oraz
- 5) przejrzystość.

D. Takie wspólne działania prowadzi się zgodnie ze szczegółowymi załącznikami i dodatkami określonymi w art. II.

Artykuł II

Wprowadzanie w życie

A. Niniejsze porozumienie wprowadza się w życie poprzez szczegółowe załączniki i dodatki do niniejszego porozumienia. Załączniki i dodatki te opisują, w zależności od przypadku, charakter i czas trwania współpracy w określonym obszarze lub celu, postępowanie z własnością intelektualną, odpowiedzialność, finansowanie, alokację kosztów oraz wszelkie pozostałe istotne kwestie. O ile nie przewidziano inaczej, w przypadku braku zgodności między postanowieniem załącznika lub dodatku a postanowieniem porozumienia, postanowienie porozumienia ma pierwszeństwo.

B. Przedstawiciele ze Stanów Zjednoczonych Ameryki i Unii Europejskiej spotykają się okresowo, aby:

- 1) omówić propozycje nowych wspólnych działań; oraz
- 2) dokonać przeglądu działań w toku, które podjęto zgodnie z załącznikiem lub dodatkiem do niniejszego porozumienia.

C. Koordynacja i ułatwianie wspólnych działań na podstawie niniejszego porozumienia realizowane są w imieniu rządu Stanów Zjednoczonych Ameryki przez Federalną Administrację Lotnictwa Cywilnego, a w imieniu Unii Europejskiej przez Komisję Europejską.

D. Jednostkami, które wyznaczono do koordynacji niniejszego porozumienia i zarządzania nim oraz do których należy kierować wszystkie zapotrzebowania na usługi w ramach niniejszego porozumienia, są:

1) dla Stanów Zjednoczonych Ameryki:

Federal Aviation Administration
Office of International Aviation
Wilbur Wright Bldg., 6th Floor, East
600 Independence Ave., S.W.
Washington, D.C. 20591
USA

Telefon: +1-202-385-8900
Faks: +1 202-267-5032

2) w imieniu Unii Europejskiej:

European Commission
Directorate-General for Mobility and Transport
Directorate for Air Transport
1040 Brussels
BELGIA

Telefon: +32-2-2968430
Faks: +32-2-2968353

E. Powiązania z programem technicznym w zakresie szczególnych działań ustala się zgodnie z załącznikami i dodatkami do niniejszego porozumienia.

Artykuł III

Organ zarządzający

A. Niniejszym strony ustanawiają wspólny komitet odpowiedzialny za zapewnienie skutecznego funkcjonowania niniejszego porozumienia, który spotyka się regularnie celem dokonania oceny skuteczności wprowadzania w życie porozumienia.

B. Wspólny komitet składa się z przedstawicieli:

1) Stanów Zjednoczonych Ameryki – przedstawicielem będzie Federalna Administracja Lotnictwa Cywilnego (współprzewodniczenie); oraz

2) Unii Europejskiej – przedstawicielem będzie Komisja Europejska (współprzewodniczenie), wspomagana przez przedstawicieli państw członkowskich Unii Europejskiej.

C. Wspólny komitet może w trybie doraźnym zapraszać ekspertów zajmujących się określoną tematyką. Wspólny komitet może powołać techniczne zespoły robocze oraz

nadzorować ich pracę, a także pracę komitetów i zespołów ustanowionych na podstawie poszczególnych załączników i dodatków. Wspólny komitet opracowuje i przyjmuje regulamin wewnętrzny.

D. Wszystkie decyzje wspólnego komitetu podejmuje się w drodze konsensusu osiągniętego przez obie strony, w tym wspólny komitet. Decyzje te sporządzane są na piśmie i podpisywane przez przedstawicieli stron we wspólnym Komitecie.

E. Wspólny komitet może rozpatrywać wszelkie kwestie związane z funkcjonowaniem porozumienia oraz załączników i dodatków do niego. W szczególności wspólny komitet odpowiada za:

1) zapewnienie forum służącego omówieniu, w zakresie niniejszego porozumienia oraz załączników i dodatków do niego:

a) kwestii, które mogą wyniknąć, oraz zmian, które mogą mieć wpływ na wprowadzanie w życie niniejszego porozumienia oraz załączników i dodatków do niego;

b) wspólnego podejścia do wprowadzania nowych technologii i procedur, programów badawczych i programów oceny, oraz innych obszarów stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania; oraz

c) projektów przepisów ustawowych i wykonawczych jednej ze stron, które mogą mieć wpływ na interesy drugiej strony, w zakresie niniejszego porozumienia oraz załączników i dodatków do niego;

2) przyjęcie, w stosownych przypadkach, dodatkowych załączników do niniejszego porozumienia oraz dodatków do niego;

3) przyjęcie, w stosownych przypadkach, zmian w załącznikach do niniejszego porozumienia oraz w dodatkach do niego; oraz

4) proponowanie stronom, w razie konieczności, wprowadzenia innych zmian do niniejszego porozumienia.

Artykuł IV

Wymiana pracowników

Strony mogą wymieniać między sobą personel techniczny w celu prowadzenia działań opisanych w załączniku lub dodatku do niniejszego porozumienia. Wszystkie te wymiany odbywają się zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym porozumieniu, w załącznikach i dodatkach do niego. Personel techniczny objęty wymianą między stronami wykonuje pracę określoną w załączniku lub w dodatku. Taki personel techniczny może pochodzić z agencji w Stanach Zjednoczonych lub w Unii Europejskiej, lub mogą to być wykonawcy zewnętrzni, w zależności od wspólnych ustaleń.

Artykuł V

Ustalenia dotyczące wypożyczenia sprzętu

Jedna strona („wypożyczający”) może wypożyczyć sprzęt drugiej stronie („pożyczającemu”) zgodnie z załącznikiem lub dodatkiem do niniejszego porozumienia. Do każdego wypożyczenia sprzętu stosuje się następujące postanowienia ogólne, o ile nie określono inaczej w załączniku lub w dodatku:

- A. Wypożyczający określa wartość sprzętu, który ma być przedmiotem wypożyczenia.
- B. Pożyczający przejmuje sprzęt pod opiekę i w posiadanie w siedzibie wypożyczającego wskazanej przez strony w załączniku lub w dodatku. Sprzęt pozostaje pod opieką i w posiadaniu pożyczającego do czasu jego zwrotu wypożyczającemu zgodnie z pkt H poniżej.
- C. Pożyczający, na własny koszt, przewozi każdy sprzęt do siedziby wskazanej przez strony w załączniku lub w dodatku.
- D. Strony współpracują w celu zapewnienia wszelkich pozwoleń eksportowych i innych dokumentów wymaganych do transportu sprzętu.
- E. Pożyczający odpowiada za instalację sprzętu w siedzibie wskazanej przez strony w załączniku lub w dodatku. Wypożyczający, w razie konieczności, służy pomocą pożyczającemu w instalacji sprzętu będącego przedmiotem wypożyczenia na warunkach uzgodnionych przez strony.
- F. W okresie wypożyczenia pożyczający eksploatuje i utrzymuje sprzęt w odpowiednim stanie, zapewnia nieprzerwaną sprawność sprzętu oraz umożliwia wypożyczającemu przeprowadzenie kontroli sprzętu w jakimkolwiek rozsądnym terminie.
- G. Wypożyczający służy pomocą pożyczającemu w zlokalizowaniu źródeł zaopatrzenia we wspólne elementy i specjalistyczne części, do których pożyczający nie ma łatwego dostępu.
- H. Po wygaśnięciu lub wypowiedzeniu stosownego załącznika lub dodatku lub niniejszego porozumienia, lub gdy zakończono użytkowanie sprzętu, pożyczający zwraca sprzęt wypożyczającemu na koszt pożyczającego.
- I. W przypadku zagubienia lub uszkodzenia sprzętu wypożyczonego na podstawie niniejszego porozumienia i który pożyczający przejął pod opiekę i w posiadanie, pożyczający, według uznania wypożyczającego, naprawia lub wypłaca odszkodowanie wypożyczającemu w wysokości (określonej przez wypożyczającego w pkt A powyżej) odpowiadającej wartości utraconego lub uszkodzonego sprzętu.
- J. Jakikolwiek sprzęt będący przedmiotem wymiany na podstawie niniejszego porozumienia służy wyłącznie celom badawczym, rozwojowym i w celu zatwierdzania, i nie może być w żadnym wypadku używany w aktywnym lotnictwie cywilnym lub w innych zastosowaniach operacyjnych.

- K. Każdy transfer technologii, sprzętu i innych elementów na podstawie niniejszego porozumienia podlega mającym zastosowanie przepisom i politykom stron.

Artykuł VI

Finansowanie

- A. O ile załącznik lub dodatek do niniejszego porozumienia nie stanowią inaczej, każda ze stron ponosi koszty prowadzonych przez nią działań zgodnie z niniejszym porozumieniem.
- B. Numer porozumienia NAT-I-9406 został nadany przez Stany Zjednoczone w celu określenia niniejszego programu współpracy i należy się na niego powoływać w całej korespondencji dotyczącej niniejszego porozumienia.

Artykuł VII

Ujawnianie informacji

- A. Z wyjątkiem przypadków, gdy wymagają tego mające zastosowanie przepisy lub na podstawie uprzedniego pisemnego porozumienia stron, żadna ze stron nie ujawnia jakichkolwiek informacji i materiałów istotnych dla zadań lub programów uzgodnionych na podstawie niniejszego porozumienia oraz załączników i dodatków do niego, stronom trzecim innym niż (i) wykonawcy lub podwykonawcy zaangażowani w zadania lub programy, w zakresie, w jakim są one niezbędne do realizacji tych zadań i programów; lub (ii) pozostałe organy rządowe stron.
- B. Jeśli jedna ze stron stwierdzi, że zgodnie z mającymi zastosowanie swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, będzie, lub może mieć uzasadnione powody, by przypuszczać, że stanie się niezgodna do przestrzegania postanowień niniejszego artykułu dotyczących nieujawniania informacji, natychmiast oraz przed ich ujawnieniem informuje o tym drugą stronę. Strony przeprowadzają następnie konsultacje w celu określenia odpowiednich metod postępowania.

Artykuł VIII

Prawa własności intelektualnej

- A. Strona przekazująca drugiej stronie własność intelektualną (która do celów niniejszego porozumienia obejmuje analizy, sprawozdania, bazy danych, oprogramowania, *know-how*, poufne informacje techniczne i handlowe, dane i archiwa oraz powiązane dokumenty i materiały, niezależnie od nośnika, na jakim je zapisano), zgodnie z warunkami załącznika lub dodatku do niniejszego porozumienia, zachowuje do niej takie prawa własności intelektualnej, jakie posiadała w momencie wymiany. Strona przekazująca dokument lub inny rodzaj własności intelektualnej, zgodnie z załącznikiem lub dodatkiem do niniejszego porozumienia, wyraźnie oznacza ten dokument lub inny rodzaj własności intelektualnej jako poufny, zastrzeżony, lub stanowiący tajemnicę handlową, w zależności od przypadku.

B. Poza przypadkami określonymi w załączniku lub dodatku do niniejszego porozumienia, strona otrzymująca własność intelektualną od drugiej strony, na podstawie niniejszego porozumienia:

1) nie nabywa żadnych praw własnościowych do własności intelektualnej poprzez sam fakt otrzymania jej od drugiej strony; oraz

2) nie ujawnia własności intelektualnej stronom trzecim, innym niż wykonawcy i podwykonawcy zaangażowani w program określony załącznikiem lub dodatkiem do niniejszego porozumienia, bez uprzedniej pisemnej zgody drugiej strony. W razie ujawnienia wykonawcy lub podwykonawcy zaangażowanemu w program, strona ujawniająca:

a) ogranicza wykorzystywanie własności intelektualnej przez wykonawcę lub podwykonawcę do celów określonych w mającym zastosowanie załączniku lub dodatku; oraz

b) zabrania wykonawcom lub podwykonawcom dalszego ujawniania własności intelektualnej stronom trzecim, z wyjątkiem przypadku, gdy druga strona udzieli uprzednio pisemnego pozwolenia na dalsze jej ujawnianie.

C. Poza przypadkami określonymi w załączniku lub dodatku do niniejszego porozumienia, prawa własnościowe do jakiegokolwiek własności intelektualnej wspólnie stworzonej przez strony, zgodnie z niniejszym porozumieniem oraz załącznikami i dodatkami do niego, są dzielone przez strony.

1. Każda ze stron ma prawo we wszystkich krajach do niewyłączonego, nieodwołalnego prawa do reprodukcji, przygotowania prac pochodnych, publicznego rozpowszechniania oraz do tłumaczenia takiej własności intelektualnej, pod warunkiem że taka reprodukcja, takie przygotowania, rozpowszechnianie i tłumaczenie nie mają wpływu na ochronę praw własności intelektualnej drugiej strony. Każda ze stron lub jej organy wykonawcze mają prawo do weryfikacji tłumaczenia przed jego publicznym rozpowszechnieniem.

2. Wszystkie publicznie rozpowszechnione egzemplarze prasowych artykułów naukowych i technicznych, niezastreżone sprawozdania naukowe oraz książki bezpośrednio wynikające ze współpracy w ramach niniejszego porozumienia oraz załączników i dodatków do niego wskazują nazwiska autorów prac, chyba że autor wyraźnie odmówił ujawnienia nazwiska.

D. Jeśli strona nie zgadza się oznaczyć dokumentu lub innego rodzaju własności intelektualnej przekazanego przez drugą stronę, zgodnie z załącznikiem lub dodatkiem do porozumienia, jako poufnego, zastrzeżonego, stanowiącego tajemnicę handlową, strona niezgadzająca się na oznaczenie występuje z wnioskiem o konsultacje z drugą stroną w celu omówienia tej kwestii. Konsultacje mogą być prowadzone w związku z posiedzeniem wspólnego komitetu lub z posiedzeniem innych komitetów, które mogą zostać usta-

nowione na mocy załącznika lub dodatku do niniejszego porozumienia.

Artykuł IX

Immunitet i odpowiedzialność

A. Strony określają kwestie immunitetu i odpowiedzialności związane z działaniami w ramach niniejszego porozumienia w stosownym załączniku lub dodatku, w zależności od przypadku.

B. Strony uzgadniają, że wszystkie działania podejmowane w ramach niniejszego porozumienia oraz załączników i dodatków do niego prowadzi się z należytą dbałością zawodową oraz podejmuje się wszelkie rozsądne wysiłki, aby ograniczyć ewentualne ryzyko dla stron trzecich oraz spełnić wszystkie wymogi w zakresie bezpieczeństwa i nadzoru.

Artykuł X

Zmiany

A. Strony mogą zmienić niniejsze porozumienie, załączniki lub dodatki do niego. Strony dokumentują szczegóły dotyczące wszelkich takich zmian w pisemnym porozumieniu podpisanym przez obydwie strony.

B. Zmiany w załącznikach lub dodatkach do niniejszego porozumienia, przyjęte przez wspólny komitet, wchodzi w życie na mocy decyzji wspólnego komitetu podjętej zgodnie z art. III pkt D niniejszego porozumienia, podpisanej przez współprzewodniczących wspólnego komitetu w imieniu stron.

Artykuł XI

Rozstrzygnięcie sporów

Strony rozstrzygają wszelkie spory dotyczące interpretacji lub stosowania niniejszego protokołu lub załączników lub dodatków do niego w drodze konsultacji między stronami. Strony nie kierują żadnych takich sporów do międzynarodowych trybunałów lub stron trzecich celem ich rozstrzygnięcia.

Artykuł XII

Wejście w życie oraz wypowiedzenie

A. Do czasu jego wejścia w życie niniejsze porozumienie stosuje się tymczasowo od daty podpisania.

B. Niniejsze porozumienie wchodzi w życie po dokonaniu przez strony wzajemnej pisemnej notyfikacji zakończenia ich wewnętrznych procedur niezbędnych do wejścia w życie porozumienia i pozostaje w mocy do czasu jego wypowiedzenia.

C. Każdy pojedynczy załącznik lub dodatek przyjęty przez wspólny komitet po wejściu w życie niniejszego porozumienia wchodzi w życie na mocy decyzji wspólnego komitetu podjętej zgodnie z art. III pkt D niniejszego porozumienia, podpisanej przez współprzewodniczących wspólnego komitetu w imieniu stron.

- D. Każda strona może wypowiedzieć w każdej chwili niniejsze porozumienie, załączniki lub dodatki do niego z zachowaniem sześćdziesięciodniowego (60) okresu wypowiedzenia, przekazanego drugiej stronie na piśmie. Wypowiedzenie niniejszego porozumienia nie ma wpływu na prawa i obowiązki stron wynikające z art. V, VII, VIII i IX. Każda ze stron ma na zamknięcie swojej działalności sto dwadzieścia (120) dni od wypowiedzenia niniejszego porozumienia, załączników lub dodatków do niego. Wypowiedzenie niniejszego porozumienia jest równoznaczne z wypowiedzeniem wszystkich załączników i dodatków zawartych przez strony zgodnie z niniejszym porozumieniem.

Artykuł XIII

Upoważnione podpisy

Stany Zjednoczone i Unia Europejska zgadzają się z postanowieniami niniejszego protokołu o współpracy, co potwierdzają podpisami swoich należycie upoważnionych przedstawicieli.

Sporządzono w Budapeszcie dnia trzeciego marca roku dwa tysiące jedenastego.

W imieniu Stanów Zjednoczonych Ameryki

W imieniu Unii Europejskiej

ZAŁĄCZNIK 1

DO POROZUMIENIA O WSPÓŁPRACY NAT-I-9406 MIĘDZY STANAMI ZJEDNOCZONYMI AMERYKI A UNIĄ EUROPEJSKĄ WSPÓŁPRACA SESAR-NEXTGEN NA RZECZ GLOBALNEJ INTEROPERACYJNOŚCI

ZWAŻYWSZY, ŻE SESAR i NextGen są odpowiednio programami Unii Europejskiej i Stanów Zjednoczonych służącymi opracowaniu systemów zarządzania ruchem lotniczym nowej generacji,

ZWAŻYWSZY, ŻE wspólne przedsięwzięcie SESAR ustanowiono na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 219/2007 z dnia 27 lutego 2007 r. w celu zarządzania fazą opracowania SESAR,

NINIEJSZYM Stany Zjednoczone Ameryki i Unia Europejska (zwane dalej łącznie „stronami”, a indywidualnie „stroną”) uzgodniły, co następuje:

*Artykuł I***Cel**

Celem niniejszego załącznika jest wprowadzenie w życie porozumienia o współpracy NAT-I-9406 między Stanami Zjednoczonymi Ameryki a Unią Europejską (porozumienie) poprzez ustalenie warunków, na jakich strony nawiązują współpracę na rzecz zapewnienia globalnej interoperacyjności swoich programów modernizacji zarządzania ruchem lotniczym (ATM), a mianowicie odpowiednio NextGen i SESAR, uwzględniając interesy cywilnych i wojskowych użytkowników przestrzeni powietrznej.

*Artykuł II***Definicje**

Do celów niniejszego załącznika termin „zatwierdzenie” oznacza potwierdzanie, w trakcie całego cyklu rozwoju, że proponowane rozwiązanie, obejmujące koncepcję, system i procedury odpowiada potrzebom zainteresowanych stron.

*Artykuł III***Zasady**

W ramach programów NextGen i SESAR oraz zgodnie z zasadami określonymi w art. I pkt C porozumienia, strony:

- A. w zależności od przypadku, umożliwiają podmiotom rządowym i branżowym drugiej strony udział w stosownych organach doradczych i inicjatywach branżowych, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawowymi i wykonawczymi oraz zasadami funkcjonowania tych podmiotów i realizacji takich inicjatyw;
- B. starają się zapewnić zainteresowanym podmiotom branżowym drugiej strony możliwości udziału w programach prac i dostępu do informacji i wyników dotyczących równorzędnych programów projektów badawczo-rozwojowych; oraz
- C. poprzez komitet wysokiego szczebla ustanowiony na podstawie art. V niniejszego załącznika, wspólnie określają w dodatkach do niniejszego załącznika (dodatki) dziedziny umożliwiające udział w organach doradczych, inicjatywach oraz programach i projektach badawczo-rozwojowych każdej ze stron, w szczególności te dziedziny, które pozwalają przyczynić się do zdefiniowania systemów wysokiego szczebla, takich jak interoperacyjność, zdefiniowanie architektury i podstawy techniczne.

Komitet wysokiego szczebla monitoruje wprowadzanie w życie niniejszego artykułu i w razie konieczności aktualizuje dodatki.

*Artykuł IV***Zakres prac**

- A. Prace mają być realizowane w zakresie badań, rozwoju i zatwierdzania ATM na rzecz globalnej interoperacyjności. Prace mogą obejmować między innymi działania określone w ppkt 1–5 niniejszego artykułu.

1. Działania poprzeczne

Działania poprzeczne obejmują te zadania, które nie dotyczą jakiegokolwiek konkretnego opracowania operacyjnego lub technicznego, lecz charakteryzują się współzależnością między programami SESAR i NextGen. Działania te mają szczególne znaczenie dla współpracy, gdyż jakiegokolwiek rozbieżne podejście mogłoby mieć poważne skutki materialne dla harmonizacji i interoperacyjności. W tym obszarze strony zamierzają poddać analizie:

- a) koncepcję operacyjną i harmonogram prac;
- b) zapisy dotyczące separacji;
- c) ujednoczenie harmonogramów obejmujące standaryzację i regulację w celu ułatwienia synchronizacji wdrażania;

- d) analizę biznesową i plan inwestycyjny;
- e) środowisko;
- f) koordynację wysiłków technicznych wspomagających działalność standaryzacyjną na poziomie globalnym i ICAO w dziedzinie modernizacji ATM;
- g) synchronizację i spójność harmonogramów prac dotyczących awioniki w celu zapewnienia użytkownikom przestrzeni powietrznej jak największej efektywności ekonomicznej; oraz
- h) koordynację wprowadzania zmian technicznych i operacyjnych pozwalających uzyskać/utrzymać ciągłość operacji z punktu widzenia użytkownika przestrzeni powietrznej.

2. Zarządzanie informacją

Nacisk na zarządzanie informacją ma zapewnić terminowe rozpowszechnianie rzetelnych i istotnych informacji dotyczących ATM wśród wszystkich zainteresowanych stron w sposób ciągły (interoperacyjny), bezpieczny i wspierający wspólny proces decyzyjny (CDM). W tym obszarze strony zamierzają poddać analizie:

- a) interoperacyjność systemu zarządzania pełną informacją w obszarze ruchu lotniczego (SWIM);
- b) interoperacyjność systemu zarządzania informacją lotniczą (AIM); oraz
- c) wymianę informacji meteorologicznych.

3. Zarządzanie trajektorią

Zarządzanie trajektorią lotu obejmuje wymianę trajektorii czterowymiarowych (4D) powietrze-powietrze i ziemia-powietrze wymagające spójnego podejścia do terminologii, definicji i wymiany informacji powietrznej w każdym momencie i we wszystkich fazach lotu. W tym obszarze strony zamierzają poddać analizie:

- a) wspólne definiowanie i wymianę informacji o trajektorii;
- b) planowanie lotu i dynamiczną aktualizację planów lotu;
- c) zarządzanie ruchem (w tym integrację i prognozowanie trajektorii);
- d) integrację bezzałogowych systemów latających (UAS) z ATM; oraz
- e) konwergencję koncepcji operacyjnych SESAR i NextGen, definicje usług oraz ich stosowanie, w tym definicję trajektorii 4D i formatu wymiany.

4. Interoperacyjność łączności, nawigacji, nadzoru (CNS) oraz wyposażenia pokładowego

Interoperacyjność CNS i wyposażenia pokładowego obejmuje planowanie ekwipażu pokładowego i opracowanie interoperacyjnych aplikacji i systemów powietrze-powietrze i ziemia-powietrze. W tym obszarze strony zamierzają poddać analizie:

- a) interoperacyjność wyposażenia pokładowego, obejmującego:
 - (i) pokładowy system zapobiegania kolizjom (ACAS);
 - (ii) harmonogram wdrażania awioniki; oraz
 - (iii) pokładowe systemy wspomagające separację statków powietrznych w locie (ASAS) – powietrze-powietrze i powietrze-ziemia;
- b) łączność, obejmującą:
 - (i) usługi i technologię łącza danych; oraz
 - (ii) architekturę łączności elastycznej;
- c) nawigację, obejmującą:
 - (i) nawigację opartą na skuteczności PBN; oraz
 - (ii) zastosowanie globalnego systemu nawigacji satelitarnej (GNSS) dla fazy lotu i fazy podejścia, w tym podejścia z naprowadzaniem pionowym.
- d) nadzór, obejmujący:
 - (i) usługi i technologię automatycznego zależnego dozoru (ADS); oraz
 - (ii) nadzór naziemny.

5. Projekty realizowane w ramach współpracy

Projekty realizowane w ramach współpracy obejmują projekty *ad hoc*, w stosunku do których strony ustaliły, że konieczna jest ukierunkowana koordynacja i współpraca. W tym obszarze strony zamierzają poddać analizie:

- a) Atlantycką Inicjatywę w dziedzinie Interoperacyjności na rzecz Ograniczenia Emisji (AIRE); oraz
- b) udoskonalenie monitorowania i śledzenia położenia statków powietrznych nad oceanami i regionami najbardziej oddalonymi.

B. W razie konieczności strony przygotowują na zasadzie wzajemności, indywidualnie albo wspólnie na potrzeby wymiany między sobą, sprawozdania opisujące koncepcje użytkowe, modele, prototypy, oceny, procedury zatwierdzania oraz analizy porównawcze dotyczące aspektów technicznych i operacyjnych ATM. Do celów oceny i zatwierdzania można stosować szeroki zakres narzędzi, takich jak symulacje i testy rzeczywiste.

Artykuł V

Zarządzanie

W zależności od dostępności funduszy strony określają projekty i działania oraz zarządzają nimi, a także zapewniają, aby prace w toku pozostawały pragmatyczne, terminowe i zorientowane na wynik. W tym celu ustalono następujące poziomy zarządzania:

A. Komitet wysokiego szczebla, składający się z równej liczby członków z Komisji Europejskiej, którą może wspierać wspólne przedsięwzięcie SESAR, oraz z Federalnej Administracji Lotnictwa Cywilnego (FAA).

1. Komitetowi wysokiego szczebla współprzewodniczą po jednym przedstawicielu z Komisji Europejskiej i z FAA. Posiedzenia komitetu wysokiego szczebla odbywają się przynajmniej raz w roku, aby:

- a) nadzorować współpracę SESAR-NextGen;
- b) ocenić uzyskane wyniki;
- c) zdecydować o uruchomieniu nowych projektów i działań na podstawie propozycji komitetu koordynującego określonego poniżej;
- d) podjąć decyzję w sprawie wniosków dotyczących nowych dodatków lub zmian w istniejących dodatkach do niniejszego załącznika, które przedkłada się wspólnemu komitetowi do zatwierdzenia zgodnie z art. III pkt D porozumienia;
- e) wydać instrukcje komitetowi koordynującemu określonymu poniżej; oraz
- f) monitorować wprowadzanie w życie art. III niniejszego załącznika oraz, w razie konieczności, przeprowadzić konsultacje w sprawie mechanizmów udziału branży lub skierować zapytania do wspólnego komitetu ustanowionego na podstawie porozumienia.

2. Komitet wysokiego szczebla ustanawia swój wewnętrzny regulamin i podejmuje wszystkie decyzje na zasadzie konsensusu między współprzewodniczącymi.

3. Komitet wysokiego szczebla podlega wspólnemu komitetowi ustanowionemu na podstawie art. III porozumienia.

B. Komitet koordynujący, który składa się z odpowiedniej i ograniczonej liczby uczestników ze wspólnego przedsięwzięcia SESAR i z organizacji ruchu lotniczego FAA – obydwie strony mogą być wspomagane ekspertami.

1. Komitetowi koordynującemu współprzewodniczą po jednym przedstawicielu ze wspólnego przedsięwzięcia SESAR i z organizacji ruchu lotniczego FAA. Komitet koordynujący spotyka się co najmniej dwa razy do roku, aby:

- a) monitorować postępy wspólnych projektów i działań w toku, określonych w dodatkach;
- b) zapewnić skuteczne wykonanie dodatków poprzez grupy robocze określone poniżej;
- c) zapewnić skuteczne wprowadzanie w życie art. III niniejszego załącznika;
- d) przygotowywać sprawozdania dla komitetu wysokiego szczebla; lub
- e) rozpatrywać wnioski do przedłożenia komitetowi wysokiego szczebla, obejmujące nowe dodatki lub zmiany w istniejących dodatkach do niniejszego załącznika.

2. Komitet koordynujący ustanawia swój wewnętrzny regulamin i podejmuje wszystkie decyzje na zasadzie konsensusu między współprzewodniczącymi.

- C. Grupy robocze odpowiedzialne za poszczególne projekty lub działania określone w dodatkach. Każda z grup roboczych składa się z odpowiedniej i ograniczonej liczby uczestników. Grupy robocze spotykają się w miarę konieczności, realizują instrukcje przekazane przez komitet koordynujący i regularnie przekazują mu sprawozdania.

Artykuł VI

Immunitet i odpowiedzialność

Kwestie immunitetu i odpowiedzialności związane z działaniami w ramach niniejszego załącznika strony określają w stosownym dodatku, w zależności od przypadku.

Artykuł VII

Wprowadzanie w życie

- A. Całość prac wykonywanych w ramach niniejszego załącznika opisuje się w dodatkach, które po ich wejściu w życie, stanowią część niniejszego załącznika.
- B. Każdy dodatek posiada numer kolejny i zawiera opis prac do wykonania przez strony lub podmioty wyznaczone przez nie do przeprowadzenia prac, w tym miejsce i planowany czas trwania prac; pracowników i pozostałe zasoby niezbędne do realizacji prac; szacunkowe koszty; oraz wszelkie pozostałe istotne informacje dotyczące prac.

Artykuł VIII

Postanowienia finansowe

Finansowanie prac do wykonania w ramach niniejszego załącznika zapewnia się zgodnie z art. VI porozumienia.

Artykuł IX

Punkty kontaktowe

- A. Jednostkami odpowiedzialnymi za koordynację niniejszego załącznika i zarządzanie nim są:

- 1) w przypadku Stanów Zjednoczonych Ameryki:

Africa, Europe & Middle East Office, AEU-10
Federal Aviation Administration
Wilbur Wright Bldg., 6th Floor, East
600 Independence Avenue, S.W.
Washington, D.C. 20591 –
USA

Telefon: +1 202-385-8905
Faks: +1 202-267-5032

- 2) w przypadku Unii Europejskiej:

Single European Sky and ATC Modernisation Unit
Directorate-General for Mobility and Transport
Directorate for Air Transport
European Commission
Rue de Mot 24
1040 Brussels –
Belgia

Telefon: +32 2 296 84 30
Faks: +32 2 296 83 53

- B. Powiązanie z programem technicznym w zakresie szczegółowych działań ustala się zgodnie z dodatkami do niniejszego załącznika.

Artykuł X

Wejście w życie oraz wypowiedzenie

- A. Do czasu jego wejścia w życie niniejszy załącznik stosuje się tymczasowo od daty podpisania.
- B. Niniejszy załącznik wchodzi w życie po dokonaniu przez strony wzajemnej pisemnej notyfikacji zakończenia ich wewnętrznych procedur niezbędnych do wejścia w życie załącznika i pozostaje w mocy do czasu jego wypowiedzenia zgodnie z art. XII porozumienia. Wypowiedzenie niniejszego załącznika jest równoznaczne z wypowiedzeniem wszystkich dodatków zawartych przez strony zgodnie z niniejszym załącznikiem.

*Artykuł XI***Upoważnione podpisy**

Stany Zjednoczone Ameryki i Unia Europejska zgadzają się z postanowieniami niniejszego załącznika, co potwierdzają podpisami swoich należycie upoważnionych przedstawicieli.

Sporządzono w Budapeszcie dnia trzeciego marca roku dwa tysiące jedenastego.

W imieniu Stanów Zjednoczonych Ameryki

W imieniu Unii Europejskiej
